

Eti, İ., Gündoğdu, S. (2016). Okul öncesi öğretmenliği dördüncü sınıf öğrencilerinin araştırma projesi dersine ilişkin görüş ve önerileri. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 16 (1), 121-139.

Geliş Tarihi: 29/10/2015

Kabul Tarihi: 16/02/2016

DOI: 10.17240/aibuefd.2016.16.1-5000182914

OKUL ÖNCESİ ÖĞRETMENLİĞİ DÖRDÜNCÜ SINIF ÖĞRENCİLERİNİN ARAŞTIRMA PROJESİ DERSİNE İLİŞKİN GÖRÜŞ VE ÖNERİLERİ*

İnanç ETİ**
Serhat GÜNDOĞDU***

ÖZET

Okul Öncesi Öğretmenliği dördüncü sınıf öğrencilerinin Araştırma Projesi dersi (I ve II) hakkındaki görüş ve önerilerini belirlemek amacıyla yapılan bu çalışma nitel araştırma yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Bu çalışmada öğrencilerin Araştırma Projesi dersi sürecine, dersin paydaşlarına (kendisine, gruba, danışmana), ders sonunda tamamladıkları projeye (tez) ilişkin görüşleri ve derse ilişkin önerileri belirlenmiştir. Amaçlı örneklem stratejilerinden tipik durum örnekleme yöntemiyle belirlenen çalışma grubunu on öğrenci oluşturmaktadır. Çalışmanın sonucunda öğrencilerin araştırma projesi dersine ilişkin olumlu ve olumsuz görüşlere sahip oldukları belirlenmiştir. Öğrenciler ders kapsamında kendilerine ilişkin olarak daha çok performanslarına, duygusal tepkilerine ve kişisel kazanımlarına vurgu yapmışlardır. Gruba ilişkin görüşleri ise yaşadıkları sorunlar, gruptan memnuniyet durumu ve sorunlara buldukları çözümler alt kategorilerinde yansıtılmışlardır. Proje danışmanlarına ilişkin görüşleri çoğunlukla danışmanların süreçteki tutum, davranış ve beklentileri ile danışmanla yaşadıkları iletişim sorunları çerçevesinde yoğunlaşırken öğrencilerin tamamladıkları projeye (tez) ilişkin olarak yine olumlu ve olumsuz görüşlere sahip oldukları görülmüştür. Ayrıca öğrencilerin derse ilişkin önerileri de belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Okul öncesi öğretmenliği, araştırma projesi dersi, öğretmen yetiştirme

EARLY CHILDHOOD EDUCATION FINAL YEAR BACHELOR STUDENTS' VIEWS AND SUGGESTIONS ON RESEARCH PROJECT COURSE

ABSTRACT

This qualitative research aims to reveal the views and suggestions towards Research Project Course (RPC) of Early Childhood Education (ECE) final year bachelor students. This study explored students' views on RPC, stakeholders (themselves, group, advisor), completed project and their suggestions on RPC. Among the purposeful sample strategies, typical case sampling method was preferred and the study group was formed by ten final year students of ECE program at a public university in Turkey. The results show that ECE bachelor's students have positive and negative views on the RPC. The views of the students on the stakeholders focus mostly on their own performances, the problems within group, the attitudes, behaviors and expectations of the advisors. Another result achieved in this study is that some of the students have positive but others have negative opinions about the completed project. Lastly, students have some suggestions about the RPC.

Key Words: Early childhood education, research project course, teacher training

* Bu çalışma 4. Uluslararası Okul Öncesi Eğitim Kongresi' nde sözel bildiri olarak sunulmuştur.

** Arş. Gör., Çukurova Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, İlköğretim Bölümü, Okul Öncesi Anabilim Dalı, e-mail:iet@cu.edu.tr

*** Arş. Gör., Çukurova Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, İlköğretim Bölümü, Okul Öncesi Anabilim Dalı, e-mail: gundogdu@cu.edu.tr

1.GİRİŞ

Hızla değişen günümüz dünyasında eğitimin her alanında beklentiler, ihtiyaçlar ve hedefler değişmektedir. Bu değişimin beraberinde öğrenci ve öğretmen rollerinde de farklılaşmalar doğurduğu düşünülmektedir. Bu nedenle günümüz öğretmen yeterlikleri ve öğretmen yetiştirme programlarının içerikleri geçmişe göre farklılaşmaktadır.

Ülkemizde Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) tarafından öğretmenlik mesleğine ilişkin yeterlikler farklı başlıklar altında belirlenmiştir. MEB (2006), öğretmenlerin sahip olması gereken “kişisel ve mesleki değerler-mesleki gelişim” başlığı altında bir öğretmenin bilimsel araştırma yapmaya istekli olması, mesleki gelişimine yönelik yayınları izlemesi ve öğrenme-öğretme sürecini iyileştirmek için eylem araştırmaları yapması gibi performans göstergelerini sergilemesini beklemektedir. Bu beklentileri gerçekleştirmek ve diğer Avrupa Birliği ülkelerindeki öğrenme çıktılarıyla paralellik sağlamak amacıyla Yüksek Öğretim Kurumu (YÖK), 2007 yılında eğitim fakültesi öğretmen yetiştirme lisans programlarını yenilemiştir. Yeni programın amaçlarından biri de “öğretmen adayına aydın bir kişide bulunması gereken entelektüel donanımı kazandırmak” ve böylece “bilimsel araştırma yapabilen ve yapılan araştırmalardan yararlanabilen” bir öğretmen yetiştirmektir (YÖK, 2007).

Bunun yanında MEB (2008), okul öncesi öğretmenin sahip olması gereken özel alan yeterliklerinden biri olarak mesleki gelişimi sağlama yeterliği başlığı altında “bilimsel araştırma yöntem ve tekniklerine göre hazırlanmış okul öncesine yönelik proje, makale gibi ürünler ortaya koyar” ve “alanıyla ilgili akademik düzeyde çalışma yapar” göstergeleri yer almaktadır. Buradan hareketle bir okul öncesi öğretmeninden akademik düzeyde araştırma yapması beklendiğinden okul öncesi öğretmenliği lisans programına da “Bilimsel Araştırma Yöntemleri” ile “İstatistik” dersi ve “Araştırma Projesi I ve II” dersleri zorunlu ders olarak eklenmiştir.

Araştırma Projesi dersleri kapsamında dördüncü sınıf öğrencilerinden okul öncesi alanıyla ilgili çeşitli konularda iki dönem süren bir araştırma projesi hazırlamaları beklenmektedir. YÖK (2007), okul öncesi öğretmenliği lisans programı ders içeriğinde Araştırma Projesi derslerinin; okul öncesi alanında araştırma planlama, veri toplama, yapılan çalışmaları raporlaştırma, verileri toplanan projenin uygulanması, değerlendirilmesi, raporlaştırılması ve sunulması süreçlerini kapsadığını belirtmiştir.

2.2. Araştırmanın Amacı

YÖK (2007), Araştırma Projesi derslerinin içeriğini genel olarak belirlemiş olmasına karşın Yıldırım'ın (2013) belirttiği gibi lisans programındaki derslerin farklı üniversitelerde isimleri aynı olsa da derslerin uygulamaları farklı olmaktadır. Belirlenen standart program nedeniyle uygulama farklılıkları gizli kalmaktadır. Araştırma Projesi derslerine ilişkin olarak ülkemizdeki okul öncesi öğretmenliği bölümlerindeki uygulamalar ve bu uygulamalara ilişkin lisans öğrencilerinin görüş ve önerilerini içeren bir çalışmaya rastlanmamıştır.

Alanda daha önceden yapılmış çalışmalar incelendiğinde okul öncesi öğretmenliği lisans öğrencilerinin lisans programındaki bazı derslere ilişkin görüşleri, algıları ve düşüncelerini konu alan çalışmalara rastlanmaktadır. Bu çalışmaların çoğunlukla Okul Deneyimi ve Öğretmenlik Uygulaması (Demir ve Çamlı, 2011; Demircan, 2007; Seçer, Çeliköz ve Kayılı, 2010; Yapıcı ve Yapıcı, 2004) derslerine yönelik yapıldığı

görülmektedir. Bunun dışında Drama (Başçı ve Gündoğdu, 2011), Fen Öğretimi (Vural ve Hamurcu, 2008), Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme (Güven, 2006) derslerine ilişkin çalışmalara rastlanmaktadır. Ancak Araştırma Projesi derslerini konu alan bir çalışmaya ulaşılamamıştır. Benzer şekilde Araştırma Projesi dersi başka lisans programlarında da yer almasına rağmen yalnızca Biyoloji Öğretmenliği (Cengiz ve Karataş, 2014) ve Sosyal Bilgiler Öğretmenliği (Ersoy ve Çengelci, 2008), lisans programları çerçevesinde araştırıldığı görülmektedir. Yurtdışında yapılan çalışmalar incelendiğinde ise, öğretmen eğitiminde lisans tezi başlığında Meeus, Van Looy ve Libotton'ın (2004) öğrenciler, danışmanlar ve bölüm başkanlarıyla grupça görüşerek yaptığı gömülü kuram (grounded theory) çalışmasına ve Råde'nin (2014) Avrupa genelindeki öğretmen eğitiminde lisans tezlerinin konu alan çalışmaların doküman analizini yaptığı çalışmalara ulaşılmıştır. Görüldüğü gibi doğrudan okul öncesi öğretmenliği lisans öğrencilerinin Araştırma Projesi dersini ve bu dersin öğeleri olan, paydaşlar ve çalışmaya (tez) ilişkin görüşlerine ve önerilerine odaklanan bir çalışmaya rastlanmamıştır. Ancak Araştırma Projesi dersi ve süreçlerinin bütüncül olarak ele alındığı, lisans öğrencilerinin kendi görüş ve önerilerini yansıtan nitel bir çalışmayla bu derse ilişkin geniş bir anlam kazandırılabilceği düşünülmektedir. Bu nedenlerle öğretmen yetiştirme programlarına, okul öncesi öğretmenliği anabilim dalı öğretim elemanlarına ve öğrencilere detaylı bir yansıtma sağlaması ve öneriler sunması açısından yapılan bu çalışma önem taşımaktadır.

Bu bilgiler doğrultusunda araştırmanın amacı, Okul Öncesi Öğretmenliği dördüncü sınıf öğrencilerinin Araştırma Projesi dersleri hakkındaki algı ve önerilerini belirlemektir. Bu amaç çerçevesinde ise aşağıdaki araştırma sorularına yanıt aranmaktadır.

- 1- Araştırma Projesi ders sürecine ilişkin görüşleri nelerdir?
- 2- Araştırma Projesi dersinin paydaşlarına (kendisine, gruba, danışmana) ilişkin görüşleri nelerdir?
- 3- Araştırma Projesi dersi sonunda ortaya çıkan projeye ilişkin görüşleri nelerdir?
- 4- Araştırma Projesi dersine ilişkin önerileri nelerdir?

2. YÖNTEM

Araştırma projesi dersi hakkında okul öncesi öğretmenliği dördüncü sınıf öğrencilerinin görüşlerini belirlemek amacıyla yapılan bu çalışma nitel araştırma deseninde kurgulanmıştır. Bu başlık altında çalışmanın yapıldığı Okul Öncesi Lisans Programında Araştırma Projesi derslerinin nasıl yürütüldüğü, çalışma grubunun özellikleri, veri toplama yöntemleri ve verilerin analizi hakkında bilgi verilmiştir.

2.1. Araştırma Projesi Derslerinin Yürütülmesi

Çalışmanın yürütüldüğü üniversitede Okul Öncesi Lisans Programının yedinci ve sekizinci dönemlerinde Araştırma Projesi dersleri yer almaktadır. Lisans programının altıncı dönemi sonunda öğrencilerden araştırma projesi dersleri için üç veya dört kişiden oluşan proje grupları oluşturmaları istenmektedir. Öğrenciler proje gruplarını oluştururken istedikleri kişileri seçebilmektedirler. Ancak yatay geçiş yapan, çift anadal yapan veya hiçbir gruba dâhil olamayan öğrencilerden oluşan karma gruplar, öğrencilerin isteğine bakılmaksızın oluşturulabilmektedir. Yedinci dönem başında anabilim dalı öğretim elemanlarının katılımı ile gerçekleştirilen toplantıda (Öğretim Üyeleri, Öğretim Görevlileri ve Araştırma Görevlileri) Araştırma Projesi gruplarına danışmanlar kura ile

atanır. Her bir proje grubu için bir danışman öğretim elemanı görevlendirilmektedir. Bir öğretim elemanı iki ila dört araştırma projesi grubundan sorumludur. Araştırma gruplarından danışmanları rehberliğinde iki dönem sürecektir olan çalışmaları sonucunda bir araştırma projesi çalışmasını tamamlayarak basılı olarak teslim etmeleri beklenmektedir.

2.2. Çalışma Grubu

Bu araştırmanın çalışma grubunu bir devlet üniversitesinin Okul Öncesi Öğretmenliği bölümü dördüncü sınıfta öğrenim gören on öğrenci oluşturmaktadır. Çalışma grubu belirlenirken amaçlı örneklem stratejilerinden tipik durum örnekleme yöntemi tercih edilmiştir. Tipik durum örnekleme bir kültürü veya programı tanıtırken niteliksel olarak ortalama durumu yansıtmak için seçilir (Patton, 2002). Araştırma projesi dersini alan 117 öğrenci toplam 33 grup oluşturmuştur. Bu gruplara 11 öğretim elemanı danışman olarak atanmıştır. Her bir öğretim elemanı ortalama üç gruba danışmanlık yapmaktadır. Her bir danışman öğretim elemanından bir öğrenci seçkisiz olarak çalışmaya dâhil edilerek çeşitlilik artırılmıştır. Bu öğrencilerin çalışmaya katılmaları gönüllülük esasına dayandırılmış ve her birinden sözlü onay alınarak görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Bir öğrenciyle yapılan görüşme kaydı hasara uğradığı için çalışma toplam on öğrenci üzerinden ele alınmıştır. Çalışmaya katılan on öğrencinin ikisi erkek sekizi kızdır ve yaş ortalamaları ise 21'dir. Öğrencilerle yapılan görüşmelerden elde edilen alıntılar sunulurken öğrencilerin isimleri yerine kendilerine verilen takma isimler kullanılmıştır. Bu takma isimler on öğrenci için Ö1'den başlayarak Ö10'a kadar devam etmektedir.

2.3. Veri Toplama Yöntemleri

Veriler çalışma grubundaki öğrencilerden yarı yapılandırılmış görüşme sorularıyla elde edilmiştir. Her bir öğrenciye açık uçlu altı soru yöneltilmiş bunun yanında görüşmenin seyrine göre sonda sorular da sorularak derinlemesine bilgi alınmıştır. Çalışmanın verileri 27 Mayıs - 3 Haziran 2014 tarihleri arasında, katılımcılarla yüz yüze görüşülerek iki araştırmacı tarafından ayrı ayrı toplanmıştır. Görüşmeler araştırmacıların çalışma odalarında veya boş olan bir derslikte gerçekleştirilmiştir. Yapılan görüşmeler ortalama 25 dakika sürmüştür ve ses kayıt cihazı ile kayıt altına alınmıştır.

2.4. Verilerin Analizi

Elde edilen ses kayıtları araştırmacılar tarafından dinlenerek yazıya dökülmüştür. Yazıya dökülen ham veriler nitel araştırma veri analiz yöntemlerinden içerik analizi tekniği ile iki araştırmacı tarafından Nvivo 10 Nitel analiz programı yardımıyla analiz edilmiştir. Daha sonra ortaya çıkan kodlar karşılaştırılmış ve ortak kategorilere ulaşılmıştır.

3. BULGULAR

Okul Öncesi Öğretmenliği dördüncü sınıf öğrencilerinin Araştırma Projesi I ve II derslerine ilişkin algıları ve önerilerini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen bu çalışmadan elde edilen bulgular öğrencilerin; derse, dersin paydaşlarına ve ortaya çıkan projeye ilişkin görüş ve derse ilişkin önerileri olmak üzere dört başlıkta sunulmuştur.

3.1. Okul Öncesi Öğretmenliği Dördüncü Sınıf Öğrencilerinin Araştırma Projesi Dersine İlişkin Görüşleri

Okul Öncesi Öğretmenliği lisans programı dördüncü sınıf ders programında yer alan Araştırma Projesi derslerine ilişkin öğrenci görüşlerini belirlemek için yapılan yarı-yapılandırılmış görüşmeler nitel analiz yöntemlerinden içerik analizi gerçekleştirilerek Tablo 1’de yer alan kategorilere ve alt kategorilere ulaşılmıştır.

Tablo 1.

Okul Öncesi Öğretmenliği Dördüncü Sınıf Öğrencilerinin Araştırma Projesi Dersine İlişkin Görüşleri

Kategoriler	Alt Kategoriler
Olumlu	Katkı sağladığını düşünme Dersin gerekli olduğunu düşünme
Olumsuz	Dersin gereksiz olduğunu düşünme Dersin zorlayıcı olduğunu düşünme Ders sürecinin verimsiz geçtiğini düşünme

Tablo 1’de görüldüğü gibi dördüncü sınıf öğrencileri araştırma projesi dersine ilişkin olumlu ve olumsuz görüşlere sahiptirler. Sıklık sırasına göre, öğrenciler dersin kendilerine katkı sağladığını ve dersin gerekli olduğunu düşündükleri için olumlu görüşlere sahip oldukları belirlenmiştir. Ancak bunun yanında dersin gereksiz olduğunu, zorlayıcı olduğunu ve sürecin verimsiz geçtiğini düşünen öğrenciler de derse ilişkin olumsuz görüşlerini yansıtmışlardır. Derse ilişkin olumlu görüş bildiren öğrencilerden Ö1, araştırma projesi dersini şu ifadelerle açıklamıştır;

Araştırma projesi dersi, lisans öğrencisi için bence gereken bir ders. Çünkü bir lisans öğrencisinin bir araştırmayı nasıl yapabileceği, ne gibi aşamalardan geçerek yapacağı ya da bilgilerin nasıl değerlendirileceği konusunda bize fikir veriyor ve ne yapmamız gerektiğini bize daha net bir şekilde belirtiyor (Ö1-28.05.2014).

Bunun yanında derse ilişkin olumsuz görüşe sahip olan öğrencilerden Ö5 ise araştırma projesi dersinin kendisi için gereksiz olduğunu aşağıdaki cümlelerle ifade etmiştir.

Aslında bilimsel araştırma dersinden sonra bu dersin çok da gerekli olduğunu düşünmüyorum. Yani yüksek lisans yapmayacak bir insanın alması gereken bir ders değil bu sonuçta. Bilimsel araştırmada yaptığımız her şeyi burada da tekrarlıyoruz. [...] Ben bunu ders olarak algılamıyorum zaten. Hani bana bir katkısı olmadı. Bilimsel araştırmadan sonra burada bir şey almadım ayrıca. Yani orda yaşadığım şeyleri burada aynen yaşadım. Gerekli mi deseniz bu ders gerekli değil benim için. (Ö5-30.05.2014).

Araştırma projesi dersine ilişkin öğrenci görüşleri kapsamında görüşme yapılan öğrencilerden bazılarının ise aynı anda hem olumlu hem de olumsuz görüşlere sahip oldukları görülmüştür. Bu öğrencilerden Ö7 dersin kendisine sağladığı katkılardan bahsettikten sonra dersin zorlayıcı olduğunu ifade etmiştir. Ö7’nin bu düşünceleri aşağıdaki alıntıda yer almaktadır.

Örneğin teknoloji kullanımında artık eskiye nazaran daha iyi kullanabiliyorum. Onun haricinde, daha geniş kapsamlı araştırmalar yapabiliyorum. Kendimi ifade etme ve bilimsel terim kullanarak makale ve rapor yazmayı artık çok daha

iyi yapıyorum. Bunlarda zorlanmıyorum. Ama şöyle bir sorun var bazı şeylerin fazla abartıldığını çok zorlandığımı düşünüyorum. O yüzden bu dersin fazla yorucu ve bazı yönlerinin aşırı gereksiz olduğunu düşünüyorum. Bir de iki kredilik bir ders ama hani beş kredilik veya diğer birçok dersten çok daha fazla vaktimizi alıyor çok daha uğraş gerektiriyor (Ö7-27.05.2014).

3.2. Okul Öncesi Öğretmenliği Dördüncü Sınıf Öğrencilerinin Araştırma Projesi Dersi Paydaşlarına İlişkin Görüşleri

Yapılan çalışmada dördüncü sınıf öğrencilerinin araştırma projesi dersi paydaşlarına ilişkin görüşlerini yansıtan bulgular bu başlık altında sunulmuştur. Dersin paydaşlarına ilişkin görüşler kapsamında ortaya çıkan kategori ve alt kategorilere Tablo 2’de yer verilmiştir.

Tablo 2.

Okul Öncesi Öğretmenliği Dördüncü Sınıf Öğrencilerinin Araştırma Projesi Dersi Paydaşlarına İlişkin Görüşleri

Kategoriler	Alt Kategoriler
Kendisine İlişkin	Performans değerlendirme
	Duygusal tepkiler
	Kişisel kazanımlar
	Sorunlara çözüm bulma
	Grup içinde pasif kalma
Gruba İlişkin	Yaşanan sorunlar
	Memnuniyet durumu
	Yaşanan sorunlara bulunan çözümler
	Grupların oluşturulma süreci
Danışmana İlişkin	Danışmanın tutumu
	Danışmanın davranışları
	Danışmanın beklentileri
	Danışmanla yaşanan iletişim sorunları
	Danışmanın konu belirlemedeki rolü
	Danışmanlık sistemine ilişkin görüşler

Tablo 2 incelendiğinde dördüncü sınıf öğrencilerinin kendilerine, birlikte çalıştıkları gruplarına ve danışmanlarına ilişkin görüşlerini yansıttıkları görülmektedir.

Öğrenciler kendilerine ilişkin olarak kişisel performanslarını değerlendirdikleri performans değerlendirme alt kategorisi üzerinde durmuşlardır. Bu kapsamda öğrenciler performanslarını; üzerlerine düşen sorumlulukları yerine getirdikleri, başarılı oldukları, daha iyi olabilecekleri, gereken çabayı gösteremedikleri, potansiyelinin üzerinde çaba gösterdikleri ve isteksiz çalıştıkları şeklinde değerlendirmişlerdir. Aşağıda öğrencilerin kendi performanslarına ilişkin ifadelerinden iki alıntı sunulmuştur.

Bu sene çok daha yoğun çalışıyorum. Örneğin hani az önce bahsettiğim basit bir örnek, bulgular için ben üç gün boyunca günde, her gün üç buçuk dört saat harcadım yani. Düşünün yani her hafta bu işlemi yapıyorsunuz, ben kendimi gayet başarılı hissediyorum (Ö7-27.05.2014).

Daha iyi olabildim yani, daha geniş çaplı ve daha kendimi vererek çalışma yapabildim diye düşünüyorum ben (Ö3-03.06.2014).

Öğrencilerden önemli bir kısmı da süreçte yaşadıkları olaylara verdikleri duygusal tepkilerden bahsetmişlerdir. Duygusal tepkiler alt kategorisinde öğrenciler süreçte mutlu olma, keyif alma gibi olumlu duyguların yanında çoğunlukla stres ve kaygı düzeylerinin arttığı, umudunu zamanla kaybettiği, sabrının tükendiği ve pişman olduğu gibi ifadelerle görüşlerini belirtmişlerdir. Bir öğrenci “...ben geçen senelerde bu kadar stresli değildim. Yine KPSS'nin olacağını biliyordum. Çalışıyordum hatta ben üçüncü sınıfta. Ama o kadar stresli değildim. Şimdi sonuna yaklaşmışken bir engelin olması sıkıntı yaratıyor ister istemez ve sabrımız kalmıyor. Sinirleriniz bozuluyor (Ö5-30.05.2014)” diyerek yaşadığı duygusal sıkıntılara dikkat çekmiştir.

Bunun yanında öğrencilerden bazıları araştırma projesi dersinden araştırma yapma fırsatı sağlanması, bir araştırmanın nasıl yapılacağını öğrenmesi, bakış açısı kazanma ve araştırmacı olma isteği uyandırması gibi kazanımlar elde ettiklerini söylemişlerdir. Ö4 araştırma projesi dersinden sağladığı kişisel kazanımı şu sözlerle dile getirmiştir; “Yüksek lisans düşündürdü mesela hani yüksek lisans yapacağım zaman da sonuçta çok fazla araştırma yapmam gerekecek ve ileride bir akademisyen olmam gerekecek, bu derste de araştırma fırsatı yakaladığım için mutlu oldum süreçten de (27.05.2015).”

Bazıları ise süreçte yaşadığı sorunlara grubu motive etme ve danışmana kendi çalışmalarını pazarlama görevini üstlenerek çözüm bulduklarını dile getirmiştir. Bu konuda Ö2;

Ben hep sürekli bırakalım bırakalım dedim bir aşamaya kadar. Daha sonrasında da ya yapalım dedim en azından, grubu geri dönüp ben motive ettim bir noktada [...] Sadece kelimeleri değiştirdik görüyorsunuz. Çok olumlu dönümler aldık. Dedim ki burada sadece biz kendi reklamımızı yapamıyoruz hocaya karşı. Kendimizin çalıştığını, çünkü onu görmek istiyor. Çalıştığımızı pazarlayamıyoruz. Daha sonra ben bunu daha çok üstlendim (27.05.2014).

diyerek kendisinin yaşanan sorunlara bulduğu çözümlerden bahsetmiştir.

Son olarak iki öğrenci de ders kapsamında grup çalışmasında kendilerini gösteremediklerini, kendilerini ifade edemediklerini ve bu nedenle de pasif kaldıklarını belirtmişlerdir. Bu öğrencilerden biri olan Ö6; “İlk başta problemi belirleme kısmında çok dahil olamadım. Çünkü hani grubun baskın bir isteği vardı. Aslında benim araştırmak istediğim şey başkaydı düşüncem başkaydı. Fakat grup ne istiyorsa hani çoğunluğa uymak zorunda kaldım. Ondan sonra çok benimsememişim ilk başlarda bu nedenle böyle araştırırken çok nasıl diyeyim kendimi veremedim yani. Aktif değildim o yüzden araştırma kısmında (27.05.2014).” ifadeleriyle süreçte neden pasif olduğunu belirtmiştir.

Araştırma projesi dersi paydaşlarına ilişkin öğrenci görüşlerini oluşturan diğer bir kategori de gruba ilişkin görüşlerdir. Bu kategoride öğrenciler ders süresince birlikte çalıştıkları grup arkadaşlarıyla yaşadıkları sorunlardan, gruplarından memnun olma/olmama durumlarından, grupla yaşadıkları sorunlara buldukları çözümlerden ve grupların oluşturulması sürecine ilişkin görüşlerinden bahsetmişlerdir. Her öğrenci grupla çalışma sürecinde ufak da olsa bir takım sorunlar yaşadıklarını dile getirmiştir. Yaşanan sorunların en büyük nedeni olarak grupla çalışmak zorunda kalmak olduğu belirlenmiştir. Daha çok öğrencilerin grup içi ortak hareket etme ve uyum konularında zorlandıkları bulgusuna ulaşılmıştır. Bunun dışında diğer yaşanan sorunların ise grup üyelerinin bireysel özellikleri (erkek olması, eleştirilere kapalı olma, duygusal olma, çift

anadal yapma, ailevi sorunlarını sürece taşıma), çalışmak için ortak zaman bulamama, bazı grup üyelerinin KPSS hazırlık sürecini ön planda tutması, iş-yükü adaletsizlikleri ve grup içi iletişim eksikliği gibi nedenlerden ortaya çıktığı görülmüştür.

Ancak grupla çalışırken öğrenciler birçok sorun yaşamalarına karşın, genel olarak araştırma projesi dersini bir grupla birlikte yapıyor olmaktan memnun olduklarını belirtmişlerdir. Bunun yanı sıra bazı öğrenciler yine de gruplarından memnun olmadıklarını ifade etmiştir. Grupla çalışmak zorunda oldukları için öğrencilerin çoğunlukla yaşanan sorunlara çözümler bulma yoluna gittikleri yapılan görüşmelerle ortaya çıkmıştır. Öğrenciler, birbirlerini idare ederek, çıkan sorunları büyütmemeyi tercih ederek, daha sık görüşme zamanları ayarlayarak, erkek üyeye alışmaya çalışarak ve iş-yüklerinden birbirlerini haberdar ederek yaşanan bu sorunlara çözüm bulduklarını belirtmişlerdir. Öğrencilerden bir kaçı da araştırma projesi dersi gruplarının oluşturulma sürecinin öğrencilerin özgürlüklerine bırakılmasına ilişkin olumlu görüşlerini dile getirmişlerdir.

Aşağıda Ö9' un araştırma projesi grubu hakkındaki görüşlerini yansıtan bir kesit sunulmuştur.

Acaba hani nasıl rahat oluruz ki erkek hani üç kızın yanında bir tane erkek olunca ki o arkadaş da biraz nasıl söyleyeyim otoriter birisi olduğu için de hani ister istemez korkmuştuk. Dışarıdan biri geldiğinde acaba diyorsun grup içinde uyum sağlanabilir mi? Biz onun hani savunduklarını yanlış bir şekilde değerlendirebilir miyiz? Veya bir yanlış anlaşılma olabilir mi? bu süreçte birbirimize alışabilir miyiz? [...]Tez için görüşmeler falan başlayınca ilk sıkıntı konu belirlemede mesela kesinlikle dört kafadan dört farklı konu çıktı [...]Sen şunları yaparsın ben şunları yaparım gibi ilk başlarda bir bölüşme durumu vardı ama hani farkında değildik. Bazen mesela onun işi oluyordu. Ya tamam ben hallederim oluyordu. Ama bir süre sonra bu sizde bunalıta yaratmaya başlıyor. Bir bakıyorsunuz her şeyi sen ya da arkadaşınız yapmış. İki kişinin üstüne kalmış. Bir bakıyorsunuz mesela bazen sizin işiniz çıkıyor ama başkaları alttan almıyor. [...]Ama grup olayından eminim ki şuan herkes illallah etti. Çünkü buluşmak sıkıntı. Mesela kız kıza aynı evde kalabiliyorsunuz ama erkek olunca hadi dışarıda görüşelim. Dışarıda ortak bir karara varamıyorsunuz. Çünkü herkesin görüşü farklı. Biraz eleştiriye kapalı olduğu zaman da böyle yani şey oluyorsunuz ay ay tamam bugün de olmasın başka bir zaman hadi hadi görüşürüz bir kaçış noktasına giriyorsunuz. Ama sonradan baktık böyle hepimiz birbirimize alışmışız (Ö9-27.05.2015).

Dördüncü sınıf öğrencilerinin araştırma projesi dersi paydaşlarına ilişkin algılarından son olarak proje danışmanlarına ilişkin görüşleri belirlenmiştir. Öğrencilerin çoğunlukla danışmanlarının süreçteki tutum, davranış ve beklentilerinden bahsettikleri görülmüştür. Bunun yanında danışmanla yaşadıkları iletişim sorunları, danışmanın konu belirlemedeki rolü ve danışmanlık sistemine ilişkin görüşlerini dile getirmişlerdir.

Öğrenciler danışmanlarının tutumlarından sıklık sırasıyla; söylemlerindeki tutarsızlıklardan, anlayışlı olmamasından, süreci zorlaştırmasından, ne çok serbest ne çok baskıcı olduğundan ve sürecin sorumluluğunu öğrenciye bırakmasından bahsettikleri belirlenmiştir. Bu bulgular danışman tutumlarının farklılıklar gösterdiğini ortaya koymaktadır. Ancak öğrencilerin en çok üzerinde durdukları nokta danışmanlarından

aldıkları tutarsız dönütlerdir. Bu konuyu Ö10; “...*Fakat ilk başlarda nasıl diyeyim o da yanlış yönlendirmelerde bulundu diyebilirim. Çalışmanızda şunlara şunlara dikkat edin dedi onlara dikkat ettik sonra tam tersi şekilde yorumlar yaptı...(28.05.2014)*” şeklinde ifade ederken Ö2 ; “*Bir de şu vardı, sürekli tutarsız dönütler veriyordu mesela, bu bizi çok kasti çok gerdi başından bu yana. Daha sonra dedik kaydedelim, hocam bir önceki söylediğinizi kaydedelim. Böyle bir orta yol bulduk. Onda bile sıkıntılar yaşadık yani...(27.05.2014).*” diyerek danışmanın tutarsız tutumundan bahsetmiştir.

Danışmanlarının süreçteki davranışlarını vurgulayan öğrenciler danışmanlarının rehberlik yaptığını, yıkıcı eleştiri yaptığını, danışmanlık görüşmesi için az zaman ayırdığını, sürece etkin katılım sağladığını, düzenli olarak dönüt verdiğini ve danışmanlık görüşmesi için yeteri kadar zaman ayırdığını belirtmişlerdir. Ö3 danışmanın süreçteki davranışlarına ilişkin; “*ya memnundum yol göstericiliği açısından da bize destek verdi. Evet, yanlış anlaşılma olmasına rağmen hani neyi nasıl yapmamız gerektiğini işte hatalarımızı nerelerin daha özenli ve düzgün olması, araştırma kapsamında hani evet bunlar önemli ama bunlara dikkat ederseniz daha iyi olur tarzındaki uyarıları falan gayet iyiydi yani...(03.06.2014)*” cümlesiyle danışmanın rehberlik yaptığını dikkat çekmiştir. Bunun yanında Ö10 danışmanın yıkıcı eleştirilerde bulunduğunu ve danışmanlık görüşmesi için az zaman ayırdığını şu sözleriyle ifade etmiştir;

Bir de tez çalışmamızı belirlerken bir şey önerdiğimizde hoca bizi eleştirdi ama çok yapıcı bir eleştiri olmadı. Bizi düzeltmeye ya da ne bileyim, biz o alanda çalışmak istiyorsak bizi yönlendirebilirdi ama yapmadı. Fakat böyle bir çalışma var, böyle bir çalışma var, yani böyle dediği için de daha ilk baştan soğuduk diyebilirim. Onun için başka bir değerlendirme yapamayacağım çok fazla görüşmediğimiz için kendisiyle...(27.05.2014).

Araştırma projesi dersi kapsamında danışmanlarına ilişkin görüşleri belirlenen öğrenciler danışmanlarının; mükemmeliyet, grubun çalıştığını görmek, her şeyi gruptan beklemek, özgün araştırma konusu ve yabancı kaynak kullanımı gibi beklentilerinin olduğunu belirtmişlerdir. Ayrıca öğrenciler danışmanlarıyla zaman zaman iletişim sorunları yaşadıklarını, bu sorunların karşılıklı yanlış anlaşılmalardan, danışmanın grup tarafından yanlış anlaşılmasından ve danışmanın iletişimden kaçmasından kaynaklandığı belirtmişlerdir.

Bunların yanında öğrenciler danışmanlarının araştırma konusu belirlemedeki rolünden; konu sınırlaması yapması, grubun istemediği bir konuyu seçmesi ve konu belirlemede özgünlük beklentisinin olması nedeniyle bahsetmişlerdir. Son olarak öğrencilerden bazıları danışmanlık sistemine ilişkin görüşlerini dile getirirken kolay çalışabilecekleri bir danışman isteklerini, danışmanlık sisteminin haksızlıklara yol açtığını ve sistemin belirlenen danışmanla çalışmaya zorunlu bıraktığını belirtmişlerdir. Danışmanlık sistemi ve öğrencilerin beklentilerini Ö5 “...*danışman hocamız şu olsun bu olsun diye çok dua ettik. O bir hafta çok zor geçti herkes için. Hani şu hoca gelmesin de şöyle olmasın, şu hoca gelmesin de böyle olmasın. Çok konuştuk bunları çünkü hocanın karakteri tezin ilerleyişini değiştiriyor. Yani eğer ılımlıysa orta yolu bulmaya çalışıyorsa siz çabuk ilerliyorsunuz. Yok sorun yaratıyorsa siz de tökezliyorsunuz ikide bir. Onun için çok dua ettik...(30.05.2014).*” sözleriyle ifade etmiştir.

3.3.Okul Öncesi Öğretmenliği Dördüncü Sınıf Öğrencilerinin Araştırma Projesi Dersi Kapsamında Tamamlanan Çalışmaya İlişkin Görüşleri

Araştırma projesi dersi kapsamında dördüncü sınıf öğrencilerinden iki dönem boyunca üzerinde çalıştıkları bilimsel çalışmayı tamamlayarak basılı bir şekilde raporlaştırmaları beklenmektedir. Bu bağlamda öğrencilere tamamladıkları çalışmaya ilişkin görüşleri sorulmuştur. Öğrencilerin genel olarak tamamladıkları çalışmaya ilişkin olumlu ve olumsuz görüşleri olduğu belirlenmiştir. Tablo 3'te araştırma projesi dersi kapsamında dördüncü sınıf öğrencilerinin tamamladıkları çalışmaya ilişkin görüşleri kategoriler ve alt kategoriler şeklinde sunulmuştur.

Tablo 3.

Okul Öncesi Öğretmenliği Dördüncü Sınıf Öğrencilerinin Araştırma Projesi Dersi Kapsamında Tamamlanan Çalışmaya İlişkin Görüşleri

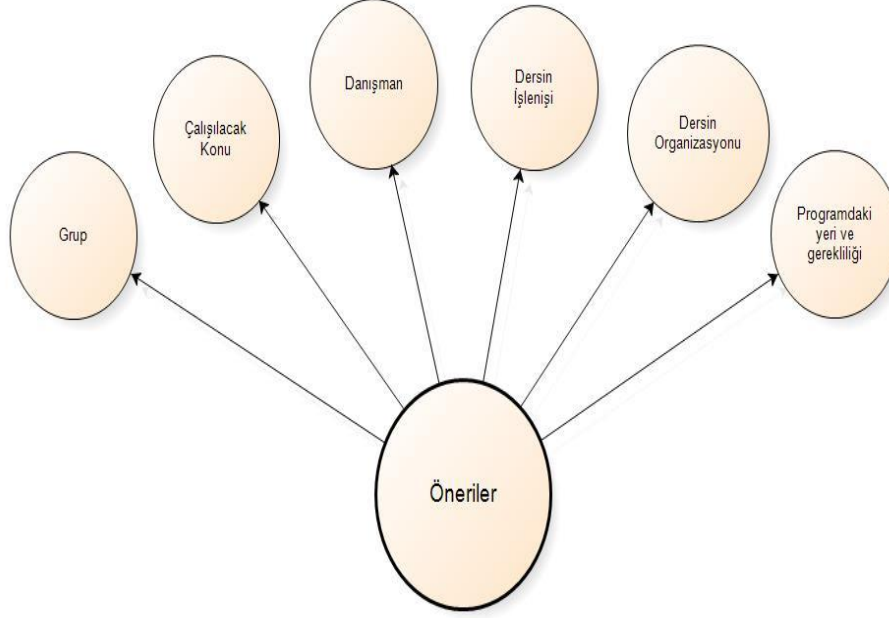
Kategoriler	Alt Kategoriler
Olumlu	İyi olduğunu düşünme Gerekli bir çalışma olduğunu düşünme
Olumsuz	Yetersiz olduğunu düşünme Gereksiz olduğunu düşünme

Tablo 3'te yer alan analiz sonuçlarını detaylandırmak gerekirse, öğrencilerden yalnızca ikisi tamamladıkları çalışmanın iyi olduğunu ve yapılması gereken bir çalışma olduğunu belirtirken diğer öğrenciler çalışmalarını yetersiz ve gereksiz olarak nitelendirmişlerdir. Çalışmalarını yetersiz olarak nitelendiren öğrencilere bakıldığında ise öğrencilerin çalışmayı; kalitesiz, sağlam temeli olmayan, kâğıt yığını, amaçsız, bölümler arasında bütünlüğün olmadığı, katkı sağlamadığı ve çok daha iyi olabilirdi şeklinde nitelendirdikleri görülmektedir. Ayrıca bu öğrencilerden ikisi çalışmalarının sonucundan ötürü kendilerini üzgün hissettiklerini belirtmişlerdir. Yine bu öğrencilerden Ö9 yaptıkları çalışmayı gereksiz olarak nitelendirmiştir. Aşağıda Ö9'un tamamladıkları çalışmaya ilişkin görüşlerini yansıtan alıntı yer almaktadır.

Gereksiz. Tek kelimeyle, ki herkes de aynı düşüncede zannımca. Çünkü yani yaptık ama yaptığım şey ne kadar anlamlıydı, bence anlamsızdı. Yani ilk başta oradan başlayayım. Mesela sonucu bulguları yorumluyoruz yorumlarken ya gerçekten diyoruz yani niye böyle bir şey yapmışız ki diyoruz. Mesela ne bileyim orada öğretmenlerin cevaplarını inceliyoruz bize fayda sağlamayacak bir şey yazarken bile bunu hissediyorsunuz. Keşke hani daha fayda sağlayacak bir şey olsaydı diyorsunuz. Hani elimize bir sonuç olumsuz da olsa bir sonuç olsaydı [...]Amacımız yok. Yani amacı olmayan bir projeden sonuç beklemek yani fiyasko ki kesinlikle ya gereksiz ya fiyasko projenin gerçekten şuan tanımlaması neredeyse o noktaya varır... (27.05.2014).”

3.4.Okul Öncesi Öğretmenliği Dördüncü Sınıf Öğrencilerinin Araştırma Projesi Dersine Yönelik Önerileri

Araştırma projesi dersine ilişkin algıları yukarıda sunulan öğrencilerle yapılan görüşmelerde öğrencilerin derse yönelik bir takım önerileri olduğu belirlenmiştir. Grafik 1'de öğrencilerin araştırma projesi dersine ilişkin önerilerinin birleştiği kategoriler sunulmuştur.

Grafik 1. Okul Öncesi Öğretmenliği Dördüncü Sınıf Öğrencilerinin Araştırma Projesi Dersine İlişkin Önerileri

Buna göre öğrenciler araştırma projesi dersinin lisans programındaki yeri ve gerekliliğine, dersin organizasyonuna, dersin işlenişine, danışmana, çalışılacak konuya ve gruba ilişkin önerileri olduğu belirlenmiştir. Bunlardan ilki ve sayıca en çok üzerinde durulan kategori olan dersin lisans programındaki yeri ve gerekliliği kapsamında öğrenciler bu dersin dördüncü sınıf dersi olmamasını, programda daha önceki dönemlerde yer verilmesi gerektiğini ve yüksek lisans yapmak isteyen öğrencilere seçmeli ders olarak verilebileceğini önermişlerdir. Bunun yanında üç öğrenci okul öncesi öğretmenliği lisans programında bu dersin gerekli olmadığını ve bu nedenle programdan kaldırılmasını, iki öğrenci bilimsel araştırma dersi ile benzer özellikler taşıdığı için bu iki dersten birinin yeterli olacağını önermişlerdir. Bir öğrenci de bu ders yerine öğretmenlik yaşantılarında işlerine yarayacak farklı derslerin programda olması gerektiği düşüncesiyle katkı sağlamıştır. Bu önerilerde bulunan öğrencilerden Ö8; "...bilimsel araştırma dersi seçmeli ders olsa ve yüksek lisans yapmak isteyenler bu dersi alsaydı ve tez de kaldırılmalı diye düşünmüştüm. O zaman ayrıntılı bir şekilde öğrenilirdi..." diyerek görüşünü bildirirken Ö10 ise "Şöyle olmalıydı bence son sınıfa bırakılmamalıydı. Çünkü insanlar en başta dediğim gibi KPSS'ye yönelmeyi tercih ettikleri için bunu gereksiz görüyorlar. Hani bu mesela bilimsel araştırma dersi alınması gerekiyor öncelikli olarak ama bu dersin ikinci sınıfa çekilmesi daha iyi olur ve araştırma projemizin de 3. sınıfa çekilmesi. Belki bitirme tezi olarak değil de, olması gerekiyorsa bu zaman aralığında olabilir..." (27.05.2014)." sözleriyle dersin programdaki yerine ilişkin önerilerini ifade etmiştir.

Öğrenciler dersin organizasyonuna ilişkin olarak dersin bireysel olmasını, tek bir öğretim elemanı tarafından yürütülmesini, sınıfta bir ders şeklinde işlenmesini, grupların

belirlenmesinde danışmanların etkin olmasını, grup üyelerini seçme fırsatı tanınmasını ve danışman atamalarının objektif olması gerektiği önerilerini sunmuşlardır. Bunun yanında iki öğrenci ise şu anda uygulanan şekliyle araştırma projesi dersinin organizasyonundan memnun olduklarını dile getirmişlerdir. Dersin işlenişine ilişkin önerilerde bulunan öğrenciler ise; dersin daha kapsamlı olmasını, derse daha çok zaman ayrılmasını, dersin abartılmamasını, özgün veri toplama araçları kullanılmasını ve tez yerine proje yapılabileceğini ifade etmişlerdir.

Öğrencilerin danışmanlık süreçlerine ve danışmanlarına ilişkin önerilerine bakıldığında, danışmanlardan daha fazla zaman ve ilgi bekledikleri, kaynak ve konu bulmada yardım etmeleri gerektiği, danışman ve grup iletişiminin güçlü ve samimi olması gerektiği, konu sınırlaması yapmaması ve grup üyelerinin çalışmalarını bireysel olarak denetlemesi gerektiği başlıkları altında toplandığı görülmektedir. Danışmana ilişkin önerilerini Ö2; “*Önerim olabilir. Daha hani biz çok samimi gittiğimizde bile çok ezici eleştiriler yapıyordu yani. Sonuç olarak bir danışmanla danışan, ödev grubu arasında bir şey olması lazım, bir süre sonra o samimiyetin gerçekleşmesi lazım...*” diyerek danışmandan samimiyet beklentisini ifade etmiştir. Ö4 ise “*Kaynakları kütüphaneden tabi ki araştırdık falan ama öğretmen de bu konuda yardımcı olabilmeli gerektiği durumlarda kaynak sunabilmeli ve öğrenci sorması gereken aklına takılan bir şey olduğunda o an sormalı. Haftada bir gün belirlenen saat yerine istediğimizde ulaşabilmeliyiz...*” ifadeleriyle danışmanın kaynak bulmada yardımcı olmasını ve daha fazla danışmanlık hizmeti alabilmeyi beklediğini belirtmiştir.

Çalışılacak konu başlığı altında ise, öğrencilerin; öğretmenlik yaşantılarında kullanabilecekleri, kendi ilgi duydukları ve sevdikleri alanlardan konularda çalışmak istedikleri ve çalışılacak konuya net bir şekilde karar vermeleri gerektiğini vurgulamışlardır. Ayrıca gruba ilişkin öneriler kategorisinde bir öğrenci çalışmayı birlikte yaptıkları grupların ortak zevkleri olan kişilerden oluşmasını ve uyumlu olmasını önermiştir.

4.TARTIŞMA

Okul Öncesi Öğretmenliği dördüncü sınıf öğrencilerinin Araştırma Projesi I ve II derslerine ilişkin görüşleri ve önerilerini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen bu çalışmadan elde edilen bulgular ışığında öğrencilerin; derse, dersin paydaşlarına ve ortaya çıkan projeye ilişkin görüşleri ve derse ilişkin önerileri belirlenmiştir.

Yapılan çalışmada okul öncesi öğretmenliği lisans öğrencilerinin Araştırma Projesi dersine ilişkin olumlu ve olumsuz görüşler taşıdıkları görülmektedir. Yapılan diğer çalışmalar incelendiğinde benzer sonuçlarla karşılaşılmaktadır. Şahin, Kartal ve İmamoğlu (2013), okul öncesi lisans öğrencilerinin okul öncesi öğretmen yetiştirme programı hakkındaki görüşlerini belirlemek amacıyla yaptıkları çalışmada öğrencilerden bazıları araştırma projesi dersinin alana yönelik etkisinin yüksek olduğunu belirtirken bazıları da etkisinin az olduğunu düşündüklerini belirtmişlerdir. Ersoy ve Çengelci (2008) ise, çalışmalarında lisans öğrencilerinin, bir öğretmenin araştırma yöntemlerini, kendi alanlarındaki gelişmeleri ve eğilimleri öğrenmek amacıyla bir araştırmayı nasıl yapacaklarını öğrenmeleri gerektiğine ve bu nedenle öğretmen eğitimi programında olması gerektiğine inandıklarını belirlemiştir. Yapılan çalışmada da okul öncesi öğretmenliği lisans öğrencilerinden araştırma projesi dersine ilişkin olumlu görüş taşıdığını belirtenler, bu derse gerekli olarak tanımlamışlardır. Ayrıca, Cengiz ve Karataş

(2014), araştırma projesi dersi sonunda öğrencilerin bir takım kazanımlar elde ettikleri için derse ilişkin genel olarak olumlu düşüncelere sahip olmalarının yanında dersin son sınıfta olmasından ve KPSS'ye hazırlanmaları gerektiğinden dersi gereksiz ve zaman alıcı olarak tanımladıkları da belirtilmiştir. Bu çalışmanın sonuçları da elde edilen bulgularla paralellik göstermektedir. Okul öncesi öğretmenliği dördüncü sınıf öğrencilerinden de dersin zorlayıcı ve gereksiz olduğunu düşünenler olmuştur. Alan yazındaki çalışmalardan farklı olarak bu çalışmada öğrencilerin araştırma projesi dersine ilişkin olarak sürecin verimsiz geçtiğini düşünenlere rastlanmıştır.

Çalışmanın bir başka bulgusu da öğrencilerin araştırma projesi dersinin paydaşlarına ilişkin görüşlerini ortaya koymaktadır. Bunlardan ilki, öğrencilerin kendilerine ilişkin; performans değerlendirme, duygusal tepkiler, kişisel kazanımlar, sorunlara çözüm bulma ve grup içinde pasif kalma alt kategorilerinde görüşlerini ifade ettiklerini yansıtmaktadır. Bu alt kategorilerden kişisel kazanımlar ve duygusal tepkiler ile ilgili olarak Cengiz ve Karataş'ın (2014) yaptıkları çalışmada da benzer bulgulara rastlanmıştır. Araştırma projesi dersinde öğrencilerin bir takım bilgi ve beceriler edindiklerini, ayrıca öğrencilerin genel olarak araştırma yapmaktan mutlu olduklarını ancak bazı öğrencilerin ise araştırma projesi dersinin psikolojik baskıya neden olduğunu belirttikleri görülmüştür. Yine Ersoy ve Çengelci (2008), öğrencilerin araştırma sürecini yorucu, zaman alıcı ve zor olarak tanımlamalarına rağmen araştırma yapmaktan dolayı mutlu olduklarını belirtmişlerdir. Meeus ve diğerlerinin (2004), çalışmalarında öğrencilerin araştırma projesi dersinin öğretmen eğitimi programındaki kredisinin az olmasını dersin önemszenmesine olumsuz bir etkisi olduğunu belirtmelerine rağmen dersin programda yer almasından memnun olduklarını belirttikleri sonucuna varmışlardır. Bu çalışmalardaki gibi okul öncesi öğretmenliği öğrencilerinin de süreçte bir araştırmanın nasıl yapılacağını öğrenme, araştırmacı olma isteği ve bakış açısı edinme gibi kişisel kazanımlar elde ettikleri ve bu süreçten keyif aldıkları, mutlu olduklarını belirttikleri görülmüştür. Ancak farklı olarak öğrencilerin kendilerine ilişkin olarak süreçteki performanslarına, yaşadıkları sorunlara buldukları çözümlere ve grup çalışması olduğu için pasif kaldıklarına ilişkin görüşlerini de dile getirmişlerdir.

Okul öncesi öğretmenliği lisans öğrencileri gruba ilişkin görüşlerini ise yaşanan sorunlar, memnuniyet durumu, yaşanan sorunlara bulunan çözümler ve grupların oluşturulma süreci alt kategorilerinde yansıtmışlardır. Grup çalışması konusunda Cengiz ve Karataş (2014), biyoloji öğretmenliği öğrencilerinin araştırma projesi dersi kapsamında etkili olamadıklarını, öğrencilerin bir araya gelme ve işbölümünde sıkıntılar yaşadıklarını belirtmişlerdir. Ersoy ve Çengelci (2008) de öğrencilerin araştırma yaparken grup içerisinde işbirliği yapamamaktan dolayı sıkıntı yaşadıklarını belirtmişlerdir. Bu çalışmada ise öğrenciler tüm bu sıkıntıların yanı sıra süreçte buldukları çözümleri de ifade etmişlerdir. Ayrıca grupların oluşturulma sürecine ilişkin farklı görüşlerini ve grupla çalışmaktan dolayı memnuniyet durumlarından da bahsetmişlerdir.

Okul öncesi öğretmenliği dördüncü sınıf öğrencilerinin araştırma projesi dersi paydaşlarına ilişkin görüşlerinden son olarak proje danışmanlarına ilişkin görüşleri kategorisinde çoğunlukla danışmanlarının süreçteki tutum, davranış ve beklentileri ile danışmanla yaşadıkları iletişim sorunları, danışmanın konu belirlemedeki rolü ve danışmanlık sistemine ilişkin görüşleri çerçevesinde toplanmaktadır. Holmberg (2006), lisans tezlerinde danışmanlık sürecinin, danışmanın bilgisine ve kişisel özelliklerine bağlı olarak farklı şekillerde gerçekleşebildiğini belirtmiştir. Ayrıca danışmanın süreçte

üstlendiği role göre öğrencinin süreçte yaşadıklarının farklılaşabildiğini ifade etmiştir. Benzer şekilde Cengiz ve Karataş (2014), öğrencilerden bazılarının Araştırma Projesi dersinden sorumlu öğretim elemanı ile iletişim ve geri bildirim alma gibi konularda sıkıntı yaşadıklarını belirlemişlerdir. Çalışmaların ortak noktası olan danışmanlık sürecinde yaşanan sıkıntıların, araştırma deneyimi olmayan öğrencilerle araştırma konusunda deneyim ve bilgi sahibi olan danışmanların derse ilişkin beklentileri, tutumları ve davranışları arasındaki farklılıktan kaynaklandığı düşünülebilir.

Bu çalışmada elde edilen bir diğer sonuç da öğrencilerden bazılarının tamamladıkları proje çalışmasıyla (tez) ilgili olarak iyi ve yapılması gereken bir çalışma olduğunu belirterek olumlu, diğer öğrencilerin ise çalışmalarını yetersiz ve gereksiz olarak nitelendirerek olumsuz görüşlerini belirttikleridir. Yapılan diğer çalışmalar incelendiğinde öğrencilerin kendi yaptıkları araştırma projesine (bitirme tezi) ilişkin herhangi bir görüş belirttiklerine rastlanmamıştır. Ancak, Meeus ve diğerleri (2004), tamamlanan bitirme tezinin alana katkısının öncelikli bir konu olmadığını daha çok öğrencinin ileriki mesleki yaşantısında bu süreçte öğrendiklerini kullanabilmesinin önemsendiğini belirtmiştir. Ancak yine de tamamlanan lisans tezlerinin eğitimciler, sonraki öğrenciler ve eğitim alanı için oldukça faydalı olduğu ifade edilmiştir.

Son olarak bu çalışma kapsamında öğrencilerin araştırma projesi dersinin lisans programındaki yeri ve gerekliliğine, dersin organizasyonuna, dersin işlenişine, danışmana, çalışılacak konuya ve gruba ilişkin önerileri olduğu belirlenmiştir. Başka bir çalışmada ise; Öğrencilerin dersin kredisinin artırılması gerektiği ve süreç boyunca daha iyi bir danışmanlık hizmeti sunulması gerektiği gibi önerileri olduğu görülmüştür (Ersoy ve Çengelci, 2008). Şahin ve diğerlerinin (2013) ise çalışmalarında okul öncesi öğretmenliği programında araştırma projesi dersine yönelik olarak, dersin seçmeli olması gerektiği, son sınıf için uygun olmadığını ve lisans düzeyi için fazla olduğu gibi görüş ve önerilerde bulunmuşlardır. Bu çalışmaların yanında Meeus ve diğerlerinin (2004), lisans düzeyindeki tezlerin uygulamaya yönelik bir yaklaşımla yapılmasının daha uygun olduğunu belirtmişlerdir. Geleneksel bitirme tezleri yerine öğretmen eğitiminde portfolyo hazırlamanın uygulamaya yönelik daha tatmin edici bir alternatif olduğu sonucuna ulaşmışlardır.

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

Sonuç olarak okul öncesi öğretmenliği dördüncü sınıf öğrencilerinin Araştırma Projesi I ve II derslerine ilişkin görüşleri ve önerilerini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen bu çalışma, öğrencilerin derse, dersin paydaşlarına ve ortaya çıkan projeye ilişkin görüşleri ve derse ilişkin önerileri konularında derinlemesine ve bütüncül bir yansıtma sunmaktadır. Böylece Okul Öncesi Öğretmenliği lisans programında iki dönem yer alan araştırma projesi dersine ilişkin öğrencilerin görüşleri belirlenmiştir.

Bu çalışmadan elde edilen sonuçlar doğrultusunda araştırma projesi dersine ve sonraki çalışmalara ilişkin bazı öneriler sunulabilir. Bunlardan ilki, araştırma projesi dersinin öğretmen yeterlikleri ve eğitim fakülteleri lisans program amaçlarıyla paralel olduğu ve bu nedenlerle öğretmenlik yaşantısında gerekliliği ve önemi hakkında öğrencilere farkındalık kazandırılmalıdır. Bu farkındalıkla öğrencilere araştırma projesi dersi kapsamında hedeflenen kazanımların, yapacakları çalışmaların ve bunun için belirlenen sürelerin açıkça önceden belirtilmesinin ders sürecini daha anlamlı kılacağı düşünülmektedir. Ayrıca öğrencilerin farklı danışmanlarda olmalarının süreçlerini

doğrudan etkilediği göz önüne alınarak danışmanlar arasında derse ilişkin beklentiler, süreç ve değerlendirme kriterleri açısından fikir birliği ve uyum sağlanmalıdır. Yine araştırma projesi dersleri için bir ön koşul ve hazırlık niteliğinde olan Bilimsel Araştırma dersi ile uyum ve devamlılık sağlanarak öğrencilerin edindikleri bilimsel araştırma becerilerini işe koşacakları çalışmalara yönlendirilmelidirler. Yapılan çalışmalarda öğrencilerin görüş ve önerileri doğrultusunda bu dersin programdaki yeri tekrar gözden geçirilerek KPSS hazırlığı, öğretmenlik uygulaması gibi diğer sorumlulukların olmadığı dönemlere yerleştirilmesi önerilebilir. Son olarak bu ders kapsamında beklenen çalışmanın bir lisansüstü tez çalışması öğrencilerin sonraki öğretmenlik yaşantılarına da fayda sağlaması için uygulamaya dönük, portfolyo çalışmaları veya proje tabanlı çalışmalar gibi alternatif bilimsel çalışmalara da yönlendirilebilirler.

Bu çalışmada okul öncesi öğretmenliği lisans öğrencilerinin Araştırma Projesi derslerine ilişkin görüş ve önerileri kendilerinden elde edilen bulgular çerçevesinde sunulmuştur. Yapılacak diğer araştırmalarda bu sürecin parçası olan öğretim üyelerinin de araştırma projesi dersine ilişkin görüş ve önerileri ele alınabilir. Bu çalışmada veri toplama aracı olarak görüşmeler kullanılmıştır. Bunun yanında, ders süreci içerisinde öğrenciler gözlemlenerek veri çeşitliliği sağlanabilir.

KAYNAKÇA

- Başçı, Z. ve Gündoğdu, K. (2011). Öğretmen adaylarının drama dersine ilişkin tutumları ve görüşleri: Atatürk Üniversitesi örneği. *İlköğretim Online*, 10(2), 454-467.
- Cengiz, C. ve Karataş, F.Ö. (2014). Alan eğitiminde araştırma projesi dersi: biyoloji öğretmen adaylarının yansıtımları. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 3(4), 51-58
- Demircan, C. (2007). Okul deneyimi II dersine yönelik öğrenci görüşlerinin incelenmesi (mersin üniversitesi örneği). *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3(2), 111-132.
- Ersoy, A. F. ve Çengelci, T. (2008). The research experience of social studies pre-service teachers: A qualitative study. *Educational Sciences: Theory and Practice*, 8(2), 541-554.
- Güven, S. (2006). Öğretim teknolojileri ve materyal geliştirme dersinin kazandırdığı yeterlikler yönünden değerlendirilmesi (İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi örneği). *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 4(2), 165-179.
- Holmberg, L. (2006). Coach, consultant or mother: supervisors' views on quality in the supervision of bachelor theses, *Quality in Higher Education*, 12(2), 207-216, DOI:10.1080/13538320600916833.
- Meeus, W., Van Looy, L. ve Libotton, A. (2004). The bachelor's thesis in teacher education. *European Journal of Teacher Education* 27(3), 299-321, DOI:10.1080/0261976042000290813.
- Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) (2006). *Öğretmenlik mesleği genel yeterlikleri*. Öğretmen Yetiştirme ve Eğitimi Genel Müdürlüğü, Ankara.
- Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) (2008). *Öğretmen yeterlikleri*. Ankara: MEB Yayınları.
- Patton, M. Q. (2002). *Qualitative research and evaluation methods*. Sage Publications Thousand Oaks CA: USA.
- Råde, A. (2014). Final thesis models in european teacher education and their orientation towards the academy and the teaching profession, *European Journal of Teacher Education*, 37(2), 144-155, DOI: 10.1080/02619768.2013.858692.

- Seçer, Z., Çeliköz, N. ve Kayılı, A. G. (2010). Okul öncesi öğretmenliği okul uygulamalarında yaşanan sorunlar ve çözüm önerileri. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7(1), 128-152.
- Şahin, Ç., Kartal, O. Y. ve İmamoğlu, A. (2013). Okul öncesi öğretmen yetiştirme programı hakkında okul öncesi öğretmen adaylarının görüşleri. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)*, 14(1), 101-118.
- Vural, D. E. ve Hamurcu, H. (2008). Okul öncesi öğretmen adaylarının fen öğretimi dersine yönelik öz-yeterlik inançları ve görüşleri. *İlköğretim online*,7(2), 456-467.
- Yapıcı, Ş. ve Yapıcı, M. (2004). Öğretmen adaylarının Okul Deneyimi I dersine ilişkin görüşleri. *İlköğretim Online*, 3(2), 54-59.
- Yıldırım, A. (2013). Teacher education research in Turkey: trends, issues and priority areas. *Eğitim ve Bilim*, 38(169), 175-191.
- Yüksek Öğretim Kurumu (YÖK) (2007). *Eğitim fakültesi öğretmen yetiştirme lisans programları* Ankara.

EXTENDED ABSTRACT

1. Introduction

Expectations, needs and objectives vary in all fields of education in today's rapidly changing world. It is thought that this situation brings about changes in student and teacher roles. Thus, today's teacher competencies and the content of teacher training programmes alter when compared to the past.

In Turkey, The Ministry of National Education (MoNE) expects a teacher to exhibit performance indicators such as willingness to carry out scientific research, follow publications for professional development and do action research in order to improve the learning-teaching process. The Council of Higher Education renewed the teacher training degree programmes of the faculty of education in 2007 in order to ensure adjust with the learning outputs in other countries of the European Union. One of the objectives of the new programme is to train a teacher "who can perform scientific research and benefit from the research carried out."

In addition, MoNE determined the indicators as "puts forth products such as projects and articles for preschool that are prepared pursuant to scientific research methods and techniques" and "carries out academic studies regarding one's field" as one of the specialized field competencies that an early childhood teacher must have. As a preschool teacher is expected to carry out research at academic level, the "Scientific Research Methods" and "Research Project (I and II)" courses were included in Early Childhood Education (ECE) bachelor's degree programme.

Some studies found on the literature about the opinions, perceptions and thoughts of ECE bachelor students regarding certain courses in the programme. However, no study on the Research Project Course (RPC) could found. RPC is only investigated in the framework of Biology Teaching and Social Sciences Teaching programmes, although it is also included in other teacher training programmes. And in abroad, two studies on bachelor's thesis in teacher training were found but no study that directly focuses on the RPC of ECE bachelor students and their opinions and suggestions about the stakeholders and project work (bachelor's thesis) was found. However, when RPC and its process are addressed holistically, a broad meaning can be gained on this course with a qualitative study that reflects the bachelor students' own perceptions and suggestions can be gained. For these reasons, this study is crucial in that it provides a detailed reflection and suggestions to teacher training programmes, teaching staff and students of the department of preschool teaching.

2. Method

This study is designed as a qualitative research. Among the purposeful sampling strategies, typical case sampling method was preferred and so the study group was consisted of final year students of ECE program at a public university in Turkey. In that university each academic staff is responsible from 2-4 groups of students as an advisor during the final year on RPC. One student was chosen from each staff randomly so the study group was formed by ten students. Two students participating in the study are male and eight of them are female, and their age average is 21. The data were obtained from

students with semi-structured interview which contains six open-ended questions. The interviews lasted 25 minutes on average and recorded by a voice recorder.

The voice records obtained were listened to and transcribed by researchers. Raw transcribed data were analyzed in Nvivo 10 qualitative analysis software by two researchers using the content analysis technique. Then, the codes obtained were compared, and common categories and themes were gained.

3. Findings, Discussion and Results

According to the findings of this study, ECE bachelor's students have positive and negative views on the RPC. Those students who indicated that they have positive views on RPC defined this course as necessary. There were also some students who considered the course as compelling and unnecessary. This finding is inconsistent with existing studies. Unlike other studies some students think that the process of RPC is inefficient.

Another finding of the study is to reveal the views of the students on the stakeholders of the RPC. Firstly, students reported views on themselves. They mostly emphasize their performance, emotional status, and personal gains. It was seen that ECE students also achieved personal gains such as learning how to carry a research, to be disposed to make research and to get perspective in parallel to the studies in the literature, and they indicate that they enjoy this process and become happy. However, unlike existing studies, the students expressed their opinions in that they remain passive with regard to their performance in the process, the solutions they found for the problems they encountered and group work.

Students' views on the group gathered in sub-categories such as problems, satisfaction status, solutions found for the problems and the process of forming the groups. It is seen that the problems encountered in group work are addressed and this finding is also consistent with previous studies.

Thirdly, the views of the students on the stakeholders of RPC focus mostly on the attitudes, behaviours and expectations of the advisors within the process and the communication problems they have with the advisor, the role of the advisor to decide the subject and opinions about the process of consultancy. The common point of other studies is the problems occurred during the process of consultancy.

Another finding in this study is that some of the students expressed their positive opinions by saying that the project they completed is a good and necessary work, while others expressed their negative opinions by describing it as insufficient and unnecessary.

Lastly, this study explores the suggestions of ECE bachelor students' suggestions towards RPC. Students suggested that shifting the place of RPC in bachelor's programme, changing the organization and implementation of the course, concerning about the advisor, subject, and group to be studied. Other studies concluded that the credit of the course should be increased and a better consultancy service should be provided throughout the process, the course should be optional, it must be practice oriented, it is not suitable for the final year, it is hard for the bachelor's programme.

Certain suggestions about the RPC and future studies can be provided in line with the results obtained from this study. The first one is that students should be provided awareness on the necessity and importance of RPC. Furthermore, consensus and harmony

should be ensured between the advisors in terms of the expectations and assessment criteria. Again, students should be guided towards works in which they can use the scientific research skills they obtained by ensuring harmony between the RPC and Scientific Research Course. The place of this course in the programme should be reviewed once again. Lastly, students may also be guided towards practice oriented alternative scientific studies such as portfolio works or project-based studies in order for the study expected in the context of this course to benefit to future teaching experiences of the students as well.